DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da lingua e a literatura infantil				
Materia	Didáctica da lingua e a literatura infantil			
Código	P02G110V01404			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Agrelo Costas, María Eulalia			
Profesorado	Agrelo Costas, María Eulalia			
Correo-e	magrelo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporcionaralle ao futuro docente coñecementos científicos, estratexias e recursos para favorecer o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado de Educación Infantil. Ademais adquiriranse as habilidades necesarias para un bo rendemento en lectoescritura e para axudar a descubrir a maxia que esconde un texto literario. Esta materia presta especial atención á capacidade creativa da linguaxe, co fin de promover o gusto pola beleza da palabra e o deleite ante a creación de mundos de ficción.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes

C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C45	Coñecer a tradición oral e o folklore.
C46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os fundamentos lingüísticos, psicolingüísticos, sociolingüísticos e didácticos da aprendizaxe da lingua.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19

Coñecer a literatura infantil.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B7 B10 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Falar, leer e escribir correcta e adecuadamente nas linguas da comunidade autónoma.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B7 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Coñecer o currículo escolar das linguas.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B7 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B7 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19

Organizar e planificar estratexias metodolóxicas para o ensino da comunicación oral.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B7 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Ser capaz de identificar o alumnado con problemas de linguaxe oral e escrita, así como orientar os pais e nais.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Capacidade de relación e de comunicación.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B4 B5 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Capacidade para traballar en equipo.	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B7 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19

Capacidade de análise e síntese.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B7 B10 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Aprendizaxe autónoma.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Desenvolvemento da creatividade.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B4 B6 B7 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19

Contidos

Tema	
1. FACTORES QUE DETERMINAN A ADQUISICIÓN E DESENVOLVEMENTO DA LINGUAXE INFANTIL.	1.-A familia. A escola. Análise da adquisición e desenvolvemento da linguaxe infantil. Etapas.
2. DIDÁCTICA DA COMUNICACIÓN ORAL.	2.-A linguaxe oral. Obxectivos. Situacións educativas para o desenvolvemento da linguaxe. Actividades para favorecer a comprensión e expresión oral. Recursos didácticos para estimular e potenciar a capacidade creativa da linguaxe.
3.DIDÁCTICA DA LECTOESCRITURA.	1.-Lectura e escritura. Obxectivos. Proceso de aprendizaxe da lectura. Proceso de aprendizaxe da escritura. A biblioteca de aula infantil. Habilidades metalingüísticas. Desenvolvemento da conciencia fonolóxica. Actividades e xogos lingüísticos.
4. A TRADICIÓN ORAL E O FOLCLORE E A SÚA DIDÁCTICA.	4.-A literatura infantil de tradición oral e a súa didáctica. A literatura infantil e as nenas e nenos. Valor do foclore como iniciación á literatura. Contidos de folclore. Poesía, xogo e canción. O cancioneiro infantil. Xogo dramático. Propostas didácticas.

5. A LITERATURA INFANTIL E A SÚA DIDÁCTICA.	5.-Poesía infantil e a súa didáctica. Obxectivos. Características e estruturas formais da poesía infantil. Propostas didácticas. O conto e a súa didáctica. Obxectivos. Características dos contos. Xéneros de contos. Cómo contar un conto. Estratexias e pautas para construír e inventar contos. Dramatización. Monicreques e marionetas. Propostas didácticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	30	42
Presentación	20	45	65
Traballo tutelado	17.5	22.5	40
Actividades introdutorias	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia, bases teóricas e /ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polos estudantes.
Presentación	Presentación e exposición oral na aula por parte do alumnado de propostas educativas, con apoio de material, en grupo, sobre o proceso didáctico dunha poesía, conto ou dramatización.
Traballo tutelado	O alumnado desenvolverá propostas didácticas e experiencias educativas baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado a actividades autónomas dos estudantes ou a eventos culturais e efemérides.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia ao alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Ademais das exposicións da docente, fomentarase a participación activa do alumnado co propósito de motivar o debate e a reflexión. En caso de que as aulas se teñan que desenvolver baixo a modalidade mixta ou non presencial recorrerase ás videoconferencias e aos foros da plataforma universitaria.
Presentación	Os traballos que se realicen e/ou expoñan serán resultado da colaboración alumnado/profesora para provocar a retroalimentación constante no proceso de ensino-aprendizaxe e lograr os obxectivos propostos. En caso de que as aulas se teñan que desenvolver baixo a modalidade mixta ou non presencial recorrerase ás videoconferencias, aos foros da plataforma universitaria e ao correo electrónico para manter un contacto fluído e directo, sempre baixo previa cita de titoría.
Traballo tutelado	A profesora estará á disposición de calquera consulta ou dúbida que se teña a ben realizar nas aulas presenciais ou remotas, así como no horario de titoría a través das videoconferencias, foros da plataforma universitaria e correo electrónico, sempre baixo previa cita.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Valorarase o interese e a participación, a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral: corrección e fluidez.	40	A1 A2 A3 A4 A5 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 B11 C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67 D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19

Traballo tutelado	A participación activa e implicación nos traballos de aula serán obxecto de avaliación continua.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre contidos teóricos da materia. Ademais de comprobar o nivel de coñecementos, avaliarase a competencia do alumnado: - Para elaborar un discurso persoal coherente e correcto. - Para establecer relacións entre os conceptos, entre os núcleos temáticos, entre as reflexións teóricas, as aplicacións prácticas etc. - Para demostrar a capacidade de lectura comprensiva (interpretativa e crítica) sobre o que se pregunta. - Para demostrar o dominio da expresión escrita (estruturas sintácticas, precisión léxica, corrección ortográfica etc.)	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B7 B11	C42 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C51 C67	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado presencial (80% de asistencia):

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar cada un dos traballos que se indiquen e o exame.

Tamén se terá en conta a participación en eventos científicos (Congresos, Xornadas...).

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán de novo avaliadas na convocatoria de xullo.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente ás aulas serán avaliados a través de:

- Proba de resposta longa/de desenvolvemento: 50%

- Traballos individuais sobre un tema ou parte dun tema: 50%

Este alumnado deberase de poñer en contacto coa docente, desde o inicio, para marcar un plan de traballo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

COLOMER, T. e outros, **Narrativas literarias en educación infantil y primaria**, 1ª ed., Síntesis, 2018

DÍEZ DE ULZURRUN, A. (coord.), **El aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista**, 1ª ed., Graó, 2000

GUZMÁN, F., NAVARRO, M. e JIMÉNEZ, E., **Escritura y lectura en Educación Infantil. Conceptos, secuencias didácticas y evaluación.**, 1ª ed., Pirámide, 2015

RIPOLL, J. C. e G. AGUADO ALONSO, **Enseñar a leer. Cómo hacer lectores competentes**, 1ª ed., EOS, 2015

SERRANO DÍAZ, N. (ed.), **Innovación docente universitaria en educación infantil**, 1ª ed., Octaedro, 2016

FONS, M. e PALOU SANGRÀ, J., **Didáctica de la lengua y la literatura en Educación Infantil**, 1ª ed., Síntesis, 2016

Bibliografía Complementaria

ARNÁIZ, P., **La lectoescritura en la escuela infantil**, Aljibe, 2001

BETTELHEIM, B., **Psicoanálisis de los cuentos de hadas**, Crítica, 1986

BIGAS, M. e CORREIG. M., **Didáctica de la lengua en la educación infantil**, Síntesis, 2008
CALERO, A. e outros, **Acceso a la lectura en Educación Infantil**, Praxis, 1999
MONFORT, M. e JUÁREZ, A., **El niño que habla**, CEPE, 2008
ARRIAZA MAYAS, J. C., **Cuentos para hablar y aprender**, CEPE, 2007
BADÍA, D., **Juegos de expresión oral y escrita**, Graó, 2009
BARQUÉS I TRENCHS, M., **600 juegos para educación infantil. Actividades para favorecer el aprendizaje de la lectura y la escritura**, CEAC, 2000
CERRILLO, P., **Literatura infantil y juvenil y educación literaria**, Cincel, 2007
CERVERA, J., **Cómo practicar la dramatización**, Cincel, 1981
GIL C., **¡A jugar con los poemas! Taller de poesía para niños**, CCS, 2003
LLUCH, G. e ROIG RECHOU, B.-A. (coords.), **Para entenderte mellor. As literaturas infantís e xuvenís do marco ibérico. Monográfico de Boletín Galego de Literatura**, Universidade de Santiago, 2005
RODARI, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 2010
ROIG RECHOU, B.-A. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil Galega**, Xerais, 2015
ROIG RECHOU, B.-A., LUCAS DOMÍNGUEZ, P. e SOTO LÓPEZ, I. (coords.), **Teatro infantil. Do texto á representación**, Xerais/LIJMI/Afundación, 2007
ROIG RECHOU, B.-A., SOTO LÓPEZ, I. e NEIRA RODRÍGUEZ, M. (coords.), **A poesía infantil no século XXI (2000-2008)**, Xerais/LIJMI/Afundación, 2009
TEJERINA, J., **Dramatización y teatro infantil**, Siglo XXI, 2004
COLOMER, T., **Introdución a la literatura infantil y juvenil actual**, 1ª ed., Síntesis, 2010
TABERNERO SALA, R. (e.), **El objeto libro en el universo infantil**, 1ª ed., Prensas de la Universidad de Zaragoza, 2019
LLUCH, G., **Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes**, 1ª ed., Ediciones Trea, 2010
GARRALÓN, A., **Leer y saber. Los libros informativos para niños**, 1ª ed., Tarambana Libros, 2013
TREBBI, J. CH., **El arte del pop-up**, 1ª ed., Promopress, 2012
ABELLEIRA BARDANCA, Á e I., **Os fíos de infantil**, 1ª ed., Galaxia, 2017
GARCÍA PADRINO, J., **Historia de la literatura infantil y juvenil en la España actual (1939-2015)**, 1ª ed., Marcial Pons, 2018
GARCÍA TEIJEIRO, A., **A poesía necesaria**, 1ª ed., Galaxia, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamentalmente para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte da profesora, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedementais.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===
Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===
En caso de que as aulas se impartan a través da modalidade mixta ou non presencial, mantéñense as mesmas metodoloxías docentes a través do Campus Remoto e da plataforma universitaria.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)
O alumnado será atendido no horario de titoría a través do correo electrónico e do Campus Remoto, neste caso, con previa cita.

Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir
Os contidos serán os mesmos en calquera das modalidades de docencia.

Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe
A través da plataforma universitaria, poñerase a disposición do alumnado o material imprescindible para o desenvolvemento do proceso ensino-aprendizaxe.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===
En función do momento no que o desenvolvemento ordinario da aulas se vexa alterado, explicaranse e expoñeranse nos espazos que proceda, e seguindo as indicacións que se reciban, as modificacións que experimenten as probas, traballos etc. e as porcentaxes de valoración.